

UNIVERSITETET I BERGEN

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Arkivkode:

Saksnr.: 2022/5089

Fakultetsstyresak: **26 B**

Møte: 8. september 2022

BUDSJETTFORSLAG 2023 for UiB Hav og UiB Klima og energiomstilling

HENVISNING TIL BAKGRUNNSDOKUMENTER

- Universitetet i Bergens reviderte strategi 2019-2022: [Kunnskap som former samfunnet - Hav, liv, samfunn](#)

SAKSFRAMSTILLING

De fakultetene som er tildelt ansvaret for universitetets hovedsatsingsområder skal koordinere og oversende budsjettforslagene for de respektive satsingsområdene. MN-fakultetet har ansvar for satsingsområdene UiB Hav og UiB Klima og energiomstilling.

Organiseringen av UiBs sentrale strategiske hovedsatsingsområder ble behandlet av Universitetsstyret i juni 2022 (sak 56/22), der det blant annet ble vedtatt nye mandater for satsingenes strategiske utvalg. Ettersom de nye styringsgruppene (som ennå ikke er etablert) skal prioritere rullerende innsatsområder for UiB Hav og UiB Klima og energiomstilling, blir kun overordnede generelle behov skissert i dette budsjettforslaget.

Med dette legges budsjettforslagene for hhv UiB Klima og energiomstilling og UiB Hav fram for fakultetsstyret til orientering.

Vi viser til vedlagte dokumenter for mer utfyllende informasjon for hvert budsjett.

VEDTAK

Fakultetsstyret tar budsjettforslagene til hhv UiB Klima og energiomstilling og UiB Hav til orientering.

31.08.2022

Gunn Mangerud
Dekan

Vedlegg

1. Budsjettforslag 2023 for UiB Klima og energiomstilling
2. Budsjettforslag 2023 for UiB Hav

Budsjettforslag 2023

For UiBs strategiske satsing på Klima og
Energiomstilling



Orientering til fakultetsstyret ved Det matematisk-
naturvitenskaplige fakultet 8. september 2022

Innhold

1	BUDSJETTFORSLAG FOR 2023 FOR UIBS STRATEGISK SATSING PÅ KLIMA OG ENERGIOMSTILLING.....	3
2	INNSPILL TIL BUDSJETT 2023 KNYTTET TIL SATSINGSOMRÅDET KLIMA OG ENERGIOMSTILLING.....	3
2.1	STRATEGISKE MIDLER.....	3
2.2	MIDLER TIL DRIFT OG KONTIGENTER / MEDLEMSKAP.....	3
2.3	LØNNSMIDLER TIL ENERGIDIREKTØR OG ADMINISTRATIV STØTTE.....	4
2.4	KOMMUNIKASJON.....	4
2.5	ENERGIOMSTILLING VEST (EOV).....	4
2.6	SENTER FOR BÆREKRAFTIG AREALBRUK (CeSAM).....	5
	APPENDIKS – OMTALE AV NOEN UTVALGTE STRATEGISKE SAKER FOR KLIMA- OG ENERGIOMSTILLING.....	5

1 Budsjettforslag for 2023 for UiBs strategisk satsing på klima og energiomstilling

Klimautfordringen, energiforsyning og energibruk henger tett sammen, og overgangen til fornybar energi er nødvendig for å møte klimautfordringen. Denne typen komplekse teknologiske og samfunnsmessige problemstillinger krever en flerfaglig tilnærming, noe UiB som breddeuniversitet har UiB gode forutsetninger for. Gjennom UiBs satsing på Klima og Energiomstilling (UiB-KE) har vi lyktes å mobilisere og koble fagmiljø, slik at flere nå dreier sin forskning inn mot problemstillinger innen KE-feltet. Dette gjelder særlig juss og naturvitenskap, men også samfunnsvitenskap, humaniora og psykologi.

Som en del av UiBs strategi for perioden 2016-22 ble det etablert tre tematiske satsingsområder – klima og energiomstilling, marin og globale samfunnsutfordringer – og Det Matematisk-Naturvitenskapelige fakultetet (MN-fakultetet) ble gitt det overordnede administrative ansvaret for UiBs satsing på Klima og Energiomstilling (UiB-KE)¹.

UiB-KE ledes av en visedekan for satsingen på klima og energiomstilling² og en energidirektør. I tillegg kommer en 50% administrativ ressurs knyttet til generelle administrative oppgaver (økonomi, formidling, kommunikasjon, osv.).

Tabell 1 Grunnbevilgning 2023 – inntektsramme UiB klima og energiomstilling (uprioritert)

Budsjettforslag UiB Klima og energiomstilling (tusen kr)	Budsjett 2022	Foreslått budsjett 2023	Endring 2022-23
Rekrutteringsstillinger	7 470	5 510	-1 960
Strategiske utviklingsmidler	600	800	200
Midler til drift og kontingenter/medlemskap	0	500	500
Medlemskap i European Energy Research Alliance (EERA)	0	200	200
Lønnsmidler til energidirektør og administrativ støtte	1 708	1 800	92
Energiomstilling Vest (EOV)	0	300	300
Senter for bærekraftig arealbruk (CeSAM)	2 000	1 800	-200
Budsjett UiB-KE inkl. innspill til UiBs strategibudsjett	11 778	10 910	-868

2 Innspill til budsjett 2023 knyttet til satsingsområdet UiB-KE

2.1 Strategiske midler

I forbindelse med arbeidet med ny strategi for perioden 2023-30 hadde man våren 2022 en gjennomgang av de tematiske satsingsområdene, en sak som ble behandlet i Universitetsstyret i juni 2022 (sak 56/22). Dette arbeidet resulterte blant annet i nye mandat for de faglige styringsgruppene, der man blant annet skal definere rullerende faglige fokusområder og sette årlige og treårige mål.

Dersom den faglige styringsgruppen skal kunne nå de målsettingene som ligger i mandatet må satsingen forvalte noen konkrete ressurser utover satsingsdekan og -direktør. Uten slike strategiske ressurser, blir det krevende å initiere nye tema/samarbeid hvis det ikke er noe handlingsrom utover å peke på relevante utlysninger og nettverk. I og med at den nye faglige

¹ Styresak 122/2016: [Rammer for organisering av universitetets satsing på klima- og energiomstilling](#)

² Inngår i dekanatet på MN-fakultetet

styringsgruppen enda ikke er opprettet vil prioritering og detaljering av posten måtte vente til denne har konstituert seg. Noen utvalgte strategiske saker er listet i appendiks.

Vi søker om 800.000 til strategiske utviklingsprosjekter for UiB-KE for 2023.

2.2 Midler til drift og kontingenter / medlemskap

UiB-KE deltar i en rekke strategiske nettverk, klynger osv., både nasjonalt og internasjonalt. Selv om disse medlemskapene representerer utgift er deltagelse på disse strategisk viktige arenaene er av avgjørende betydning for UiBs omdømme som en viktig aktør, og samarbeidspartner innen forskning og utdanning på KE-feltet. Ett slikt nettverk er International Universities Climate Alliance (IUCA)³. Lokalt er rammeavtalen med Bergen Næringsråd om Fornybarkonferansen³ en møteplass satsingen følger opp.

I tillegg til overnevnte aktiviteter kommer diverse reiser, konferanseavgifter, ol. - direkte knyttet til den faglige aktiviteten i satsingen – der satsingen også representerer UiB som institusjon både nasjonalt og internasjonalt.

Vi søker om 500.000 i driftsmidler for UiB-KE for 2023.

2.2.1 Medlemskap i European Energy Research Alliance (EERA)

Medlemskapet i EERA³ og EERAs Executive Committee gir god mulighet for strategisk påvirkning i europeisk energiforskning og økt synlighet for UiB som institusjon på europeisk nivå. Deltakelsen i EERA og UiBs Brusselkontor drar nytte av hverandre, og samlet sett styrker de UiBs posisjon i Europa. Dette er særlig viktig i sett i lys av den pågående krisen i Forskningsrådet, med medfølgende usikkerhet knyttet til forskningsfinansiering.

Vi søker om 200.000 til å dekke medlemskap i EERA for 2023.

2.3 Lønnsmidler til energidirektør og administrativ støtte

UiB har så langt dekket lønn til energidirektør, samt bidratt med ressurser tilsvarende 50% administrativt årsverk. Vi regner med at dette videreføres.

Vi søker om 1.800.000 i lønnsmidler til direktør og 50% administrativt årsverk for UiB-KE for 2023.

2.4 Kommunikasjon

Politisk-strategisk synlighet inn mot beslutningstagere og virkemiddelapparatet - nasjonalt og i EU - er av avgjørende betydning for at UiBs strategiske satsingsområder skal lykkes i kampen om forskningsfinansiering. Synlighet og en tydelig profil er også viktig for godt samarbeid med næringslivet, og når vi skal tiltrekke oss fremtidige studenter og ansatte.

Slik situasjonen er nå får ikke satsingen utnyttet sitt fulle strategiske potensial på grunn av manglende kommunikasjonsressurser. Det er et stort behov for formidling av faglige

³ Se nærmere omtale i appendiks

suksesshistorier, generell merkevarebygging og målrettet kommunikasjon mot næringsliv og beslutningstakere.

Vi ber derfor om å få en øremerket ressurs hos KA avsatt inn mot satsingen. For at dette skal kunne fungere i praksis må dette være en person som er fast allokert til klima og energiomstillingsområdet etter som god kommunikasjon krever innsikt og forståelse for feltets sentrale problemstillinger. Det bør også arbeides for en tettere kobling mellom UiBs samfunnskontakter og satsingsområdene for å få til bedre politisk-strategisk synliggjøring av UiBs strategiske satsingsområder

Vi søker om. å få øremerket en ressurs hos KA til å fungere som kommunikasjonsrådgiver for UiB-KE for 2023.

2.5 EOVS

UiB har dannet kunnskapsklyngen Energiomstilling Vest sammen med NHH, HVL, NORCE og UiS. Der kobles disse institusjonenes FoU-aktiviteter innen energiomstilling sammen med relevante aktører, og klyngen er ett av virkemidlene for å realisere visjonen om energiomstilling på internasjonalt høyt nivå. Det er ansatt en daglig leder som tilrettelegger for arbeidet. Lønn til daglig leder er et spleiselag mellom partnerne.

Vi søker om 300.000 i midler til EOVS i 2023

2.6 Senter for bærekraftig arealbruk (CESAM)

I 2020 fikk satsingen oppstartsmidler til å utvikle bærekraftig arealbruk som en felles satsing, med vedtak om en opptrappingsplan med 2 MNOK årlig perioden 2021-23. Vi ber om at arbeidet med å etablere dette tematiske satsingsområdet følges opp slik at bærekraftig arealbruk sikres 2MNOK også i 2023. Målet er at satsingen i løpet av denne 3 års perioden skal konsolideres og finne en samlet tverrfaglig fagprofil som sikrer videre ekstern finansiering. Det øremerkede budsjettet for 2023 dekker bl.a. 50% av en tre-årig brofinansiering for en fast vitenskapelig stilling på vertsinstituttet BIO⁴. De øvrige 50 % dekkes av MN-fakultetet. Deler av finansieringen har også vært brukt til administrativ støtte, noe vi ønsker å videreføre for 2023. Uten tilstrekkelige administrative støttefunksjoner er det vanskelig å få til samarbeidsstrukturer utover rene prosjektsamarbeid

Vi søker om at CESAM – senter for bærekraftig arealbruk tilføres ressurser i 2023 i hht avtale

Appendiks – omtale av noen utvalgte strategiske saker

European Energy Research Association (EERA)

[European Energy Research Alliance](#) (EERA) er en sammenslutning av europeiske forskingsinstitutt og universitet som arbeider innen energiforskning. EERA har hovedkontor i Brussel, og har som uttalt mål å påvirke innretningen på europeisk energiforskning og være en viktig premissleverandør til EU når det gjelder energiomstilling. Hovedtyngden av det faglige arbeidet i EERA blir gjort i [Joint Programs \(JP\)](#), som er tematiske arbeidsgrupper. Gruppene

⁴ Førsteamanuensis Peter Manning ansatt fra 1. april 2022.

har egne styre og er delt opp i arbeidspakker. Det er i dag 18 JPs i EERA, og UiB er i dag medlem i tre av disse: JP Wind, JP Geothermal og JP Smart Cities.

UiB er medlem av EERAs Executive Committee (15 medlemmer). Dette gir god mulighet for strategisk påvirkning, og økt synlighet for UiB som institusjon på europeisk nivå. Gjennom EERA er UiB med på utformingen av white papers og andre strategidokumenter for europeisk energiforskning, og vi får tidlig tilgang til informasjon om politiske initiativ og prosesser som gjelder energiforskning. UiBs Brusselkontor og deltakelsen i EERA drar nytte av hverandre, og styrker på den måten UiBs posisjon i Europa.

Bergen Energy Lab (BEL)

Formålet med [Bergen Energy Lab](#) er å legge til rette for kunnskapsformidling om energiomstilling og på den måten legge til rette for en kunnskapsbasert samfunnsdebatt. De digitale lunsjmøtene består av en innledning på ca. 25 minutter, etterfulgt av 20 minutt med spørsmål og kommentarer. Talerne kommer både fra akademia og næringsliv, og det blir lagt opp til å problemstillinger knyttet til energiomstilling, både nasjonalt og internasjonalt. Presentasjonene blir lagt ut på nettsiden etter møtene. De fleste møtene er også tatt opp og lagt ut slik at de kan sees i etterkant, De mest sette webinarne har hatt over 1000 visninger. Arbeidsspråket på Bergen Energy Lab er engelsk. Bergen Energy Lab er et samarbeid mellom forskningspartnere og næringsliv i Bergen, med UiB som vertsinstusjon.

International Universities Climate Alliance (IUCA)

UiB takket i 202 ja til en invitasjon fra University of New South Wales (UNSW) om å bli medlem av [International Universities Climate Alliance \(IUCA\)](#). IUCA representerer de ledende universitetene innen klimaforskning. Medlemskapet er på institusjonelt nivå, med UiBs rektor som representant til årsmøtet, men ble i 2021-22 dekket av Bjerknessenteret. Dette oppleves som uryddig i forhold til de andre partneren i senteret, som ikke er medlem av nettverket, og direktør ved Bjerknessentret har derfor bedt UiB om å overta det finansielle ansvaret for IUCA.

Science Meets Industry

Havvindkonferansen Science Meets Industry ble startet i FME-senteret NORCOWE som en årlig møteplass mellom næringsliv, akademia og offentlig sektor. Konferansen er et samarbeid mellom GCE Ocean Technology, NORCE og UiB avholdt i Universitetsaulaen som danner en flott ramme for konferansen. Science Meets Industry Bergen samler 100-150 deltakere årlig, omtrent like mange fra akademia og fra næringsliv

Fornybarkonferansen

Konferansen er et samarbeid mellom Bergen Næringsråd (BN), Eviny, Norsk Klimastiftelse, Sparebank1 SR Bank og UiB. Formålet med konferansen er å belyse aktuelle problemstillinger innen fornybar energi og energiomstilling. Konferansen var digital I 2022, men vil i 2023 være en fysisk halvdagskonferanse og en del av programmet for klimafestivalen Varmere, våtere, villere.

UiB har en rammeavtale med BN på 125 KNOK knyttet til konferansen. Satsingen, ved energidirektøren, sitter i programkomi som satsingen følger opp.

Energistudenter i praksis

Som en del av studiet skal sivilingeniørstudentene i energi ut i praksis. Sammen med Bergen Næringsråd gikk man bredt ut mot energinæringen i regionen, med godt resultat. Over 20 selskaper ønsket å ta imot studenter, og årets praksisbedrifter driver med vannkraft, havvind,

batteriteknologi, solkraft og mye mer. Vi har også praksisstudenter i UiBs eiendomsavdeling, som skal installere solcellepaneler på taket på flere UiB-bygg. Innen forskning og utvikling har UiB studenter i praksis hos BKK Innovasjon og forskning, NORCE Klima, Meteorologisk Institutt, samt flere forskningsavdelinger internt ved UiB.

EOV

EOV er en akademisk kunnskapsklynge basert i Vestland med målsetning om å bidra med flegfaglig forskning, innovasjon og utdanning. De fem partnerne - UiB, Norce, HVL, NHH og UiS – har sterke, etablerte miljø innen naturvitenskap, teknologiutvikling, økonomi, juss og samfunnsvitenskap som danner et godt grunnlag for å identifisere utfordringer, koblet med å utvikle og oppdatere kunnskap som muliggjør en bærekraftig energiomstilling.

Partnerne i EOV gikk høsten 2021 sammen om å forberede en søknad om tildeling av Forskningscenter for Miljøvennlig Energi (FME) med hydrogen som tema, en søknad som resulterte i tildeling av FME HyValue (se egen omtale senere) i juni 2022. Det at man, gjennom EOV, allerede hadde et konsortium som man kunne bygge videre på da utlysningwn kom var avgjørende for suksess. Det samme var det brede kontaktnettet innen relevant næringsliv som man har bygget opp.

Senter for Bærekraftig Arealbruk (CeSAM)

[Senter for bærekraftig arealbruk](#) er et initiativ for å skape kunnskapsgrunnlag for å bidra til bærekraftig arealbruk og -forvaltning på land og i havet. Arealbruk skaper i økende grad konflikt og samfunnet må begynne å se på arealer som en grunnleggende begrenset ressurs og tenke flerbruk – multifunksjonalitet. CeSAM har et tverrfaglig søkelys på bærekraft i arealbruk og forvaltning, og tilrettelegger for tverrfaglig samarbeid mellom flere av UiBs fakulteter.

Senteret fokuserer på kunnskapsbasert beslutningstaking og konsolidering av tverrfaglig forskning og utdanning. Målsettingen er å generere og gi kunnskap om hvilke kompromisser og synergier som finnes, og hvordan disse kan håndteres juridisk, sosialt og økologisk til fordel for natur og mennesker.

Problemstillingene i CeSAM ble ytterligere aktualisert da regjeringen i juni 2022 opprettet naturrisikoutvalget, der Vigdis Vandvik fra CeSAM er medlem. I oppnevningen heter det at naturen er helt avgjørende for verdiskaping og velferd, og at naturrisikoutvalget skal synliggjøre konsekvensene av å ødelegge sårbar natur. Dette treffer CeSAMs tverrfaglige søkelys på bærekraft i arealbruk og forvaltning, og understreker viktigheten av det arbeidet som gjøres i senteret.

Bergen Offshore Wind Centre (BOW)

UiB har som breddeuniversitet en særskilt forutsetning til å håndtere grunnleggende spørsmål knyttet utnyttelse av havvindressursene ut fra et tverrfaglig perspektiv. Den tverrfaglige profilen til [BOW](#) har vakt oppmerksomhet, også internasjonalt. Dette gjelder spesielt koblingen mellom naturvitenskaplig og juridisk kompetanse. Skal man realisere det potensialet som ligger i energi fra havvind må man ha et helhelhetlig perspektiv på planlegging og utbygging. Dette innebærer at man må forstå vindressursene, teknologien, areal- og miljøeffekter, samtidig som man har et egnet juridisk og økonomisk rammeverk.

BOW teller nå 19 professorer/førsteamanuenser, 8 forskere/postdoktorer, 4 professor II, 14 ph.d.-studenter, og en administrativt ansatt. Sistnevntes engasjement er nå over, og det jobbes med å få på plass en ny, administrativ ressurs i et spleiselag mellom flere fakultet og UiB-felles.

Å få på plass en administrativt ansatt på BOW vil være av avgjørende betydning for å utløse potensialet som ligger i BOW.

Det kan også nevnes at førsteamanuensis Cristian Gebhardt ble ansatt ved Geofysisk institutt i 2021, og overtar som senterdirektør etter Finn Gunnar Nilsen ved årsskiftet 22/23. Gebhardt representerer en vesentlig styrking av BOWs kompetanse knyttet til dynamisk analyse av vindturbiner.

Forskningscenter for Miljøvennlig Energi (FME) HyValue

I juni 2022 ble UiB med forskningspartnere⁵ tildelt Forskningscenter for Miljøvennlig Energi (FME) med hydrogen som tema. [HyValue](#) har hele verdikjeden for hydrogen som tema, med en helhetlig tilnærming som inkluderer produksjon, transport, lagring og bruk av hydrogen og ammoniakk. Dette innebærer ikke bare teknologiske løsninger, men også problemstillinger knyttet til regulatoriske forhold – økonomiske og juridiske – og samfunnsaksept.

⁵ Norce (vert), HVL, UiS, NHH, Firdtjof Nansen Institutt (FNI) og Transportøkonomisk institutt (TØI)

Budsjettforslag 2023

for UiBs marine strategiske satsing (UiB-HAV)



Orientering til fakultetsstyret ved Det matematisk-
naturvitenskapelige fakultet 8. september 2022

Innhold

1	BUDSJETTFORSLAG FOR 2023 FOR UIBS MARINE STRATEGISKE SATSING (UIB-HAV)	3
2	INNSPILL TIL BUDSJETT 2023 KNYTTET TIL SATSINGSOMRÅDET HAV.....	4
2.1	STRATEGISKE MIDLER.....	4
2.2	MIDLER TIL DRIFT OG KONTINGENTER/MEDLEMSKAP.....	4
2.3	LØNNSMIDLER TIL MARIN DIREKTØR OG ADMINISTRATIV STØTTE.....	5
2.4	KOMMUNIKASJON	5
2.5	SEAS	5
2.6	FORSKERNETTVERK VED UIB (POLAR OG PLAST)	6
	APPENDIKS – OMTALE AV NOEN UTVALGTE STRATEGISKE MARINE SAKER.....	7

1 Budsjettforslag for 2023 for UiBs marine strategiske satsing (UiB-HAV)

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN-fakultetet) har strategisk og administrativt ansvar for UiBs marine strategiske satsing¹.

Satsingen blir videre i dokumentet kalt UiB-HAV for å skille den strategiske satsingen fra øvrig marin aktivitet i fagmiljøene. Da satsingen ble etablert i 2016 var det blant annet et uttalt mål at denne skulle bidra til å styrke og utvikle forskning, undervisning, formidling og innovasjon, blant annet gjennom økt ekstern finansiering og tverrfakultære prosjekter.

Organiseringen av UiBs sentrale strategiske hovedsatsingsområder ble behandlet av Universitetsstyret i juni 2022 (sak 56/22), der det blant annet ble vedtatt nye mandater for satsingenes strategiske utvalg. Ettersom den nye styringsgruppen (som ennå ikke er etablert) skal prioritere rullerende innsatsområder for UiB-HAV, blir kun overordnede generelle behov skissert i dette budsjettforslaget.

UiB har også en sentral innsats rettet mot FNs bærekraftsmål, og har tatt et særlig ansvar for SDG14 Liv under vann gjennom UNAI og IAU. Dette engasjementet tidligere administrert av Forsknings- og innovasjonsavdelingen (FIA) og ivaretatt av SDG-Bergen og det virtuelle senteret Ocean Sustainability Bergen (OSB). Administrativt og strategisk ansvar for UiBs SDG14-innsats ble fra januar 2022 overført til MN-fakultetet. Det strategiske ansvaret ligger pr i dag til visedekan for marin satsing, som er delvis frikjøpt av UiB sentralt for å ivareta UiBs SDG14-forpliktelse.

Det er MN-ledelsens oppfatning at det økonomiske og administrative ansvaret for aktiviteter og utgifter knyttet til SDG-14 engasjementet i utgangspunktet *ikke* sorterer inn under porteføljen til UiB-HAV, og dermed heller ikke til ansvarsområdet som vil ligge til strategigruppen for UiB-HAV som er i ferd med å etableres. Budsjettinnspill knyttet til SDG14 fremmes derfor gjennom MN-fakultetets budsjettforslag, og ikke i budsjettforslaget til UiB-HAV.

UiB-HAV ledes av en visedekan for den marine satsingen² og en marin direktør, og har i tillegg en 50% administrativ ressurs. Satsingen får noe støtte til kommunikasjon, økonomi og HR fra MN-fakultetet. Satsingen har i tillegg administrative ressurser knyttet til spesifikke prosjektoppgaver, som for tiden omfatter sekretariatsfunksjon for Det norske marine universitetskonsortiet (NMU) og administrasjon av mobilitets- og karriereutviklingsprogrammet SEAS for 37 marine postdoktorstillinger.

Budsjettforslaget er utarbeidet av ledelsen for UiB-HAV, etter dialog med fakultetsledelsen ved MN-fakultetet.

¹ Styresak 85/2016: [Organisering av universitetets strategiske satsinger – Forslag til organisering av "Globale samfunnsutfordringer" og universitetets marine satsing](#)

² Et av medlemmene av dekanatet ved MN-fakultetet.

Tabell 1 Grunnbevilgning 2023 – inntektsramme UiB-HAV (uprioritert), tall i 1000 kr

Budsjettforslag UiB-HAV (tusen kr)	Budsjett 2022	Foreslått budsjett 2023	Endring 2022-23
Rekrutteringsstillinger	7 470	5 510	-1 960
Strategiske utviklingsmidler	600	800	200
Midler til drift og kontingenter/medlemskap	0	500	500
Lønnsmidler til marin direktør og administrativ støtte	1 708	1 800	92
Profileringsmateriell	0	200	200
SEAS - mobilitets- og rekr.program for postdoktorer	6 000	6 000	-
SEAS - Marie Curie lønnstilskudd	2 000	2 000	-
Polarforskernettverket	200	200	-
Budsjett Hav inkl. innspill til UiBs strategibudsjett	17 978	17 010	-968

2 Innspill til budsjett 2023 knyttet til satsingsområdet HAV

2.1 Strategiske midler

I styresak 56/22 kan vi lese følgende:

Satsingenes styringsgruppe tildeles strategiske ressurser gjennom UiBs budsjett kanalisert til det aktuelle vertsfakultetet, som skal disponeres i tråd med styringsgruppens tematiske prioriteringer og de virkemidler de anser som tjenlige. Dette kan være midler til forskergrupper, forskerprosjekter, konferanser og annet. Fagmiljøene selv bidrar med PhD-stillinger inn i satsingene dersom de vurderer det som relevant.

Det framkommer også av styresaken at styringsgruppen skal sette årlige mål og utarbeide treårige rullerende planer og mål. Det skal også avholdes møter to ganger i året med en referansegruppe.

Dersom det skal være formålstjenlig med en så omfattende organisering rundt en satsing, er det avgjørende at det finnes strategiske midler av en viss størrelsesorden å prioritere. I den forbindelse synes vi det er synd at ordningen med tverrfaglige stipendiatprosjekter ikke er videreført, da vi tror at det kan være krevende å få fakultetene selv til å prioritere stipendiatstillinger utenfor sine egne kjerneområder.

Vi søker om 800.000 til strategiske utviklingsprosjekter for UiB-HAV for 2023.

Prioritering og detaljering av posten vil foretas av den nye faglige styringsgruppen når denne har konstituert seg, i tråd med universitetsstyrets vedtak (sak 56/22). Noen utvalgte marine strategiske saker listes opp i appendiks.

2.2 Midler til drift og kontingenter/medlemskap

En rekke nettverk og arenaer UiB er medlem av har vært dekket av den marine satsingen. Inkludert den årlige avgiften til NMU (100.000-150.000/år), medlemskap i en rekke næringsklynger og for eksempel The Ocean konferansen (normalt 100.000/år, men vil bli på 150.000 i 2023). I tillegg kommer noe reiseaktivitet, konferanseavgifter og andre løpende driftsutgifter knyttet til aktiviteter marin dekan og direktør er involvert i, profileringmateriell og for eksempel enkelte bidrag til studentaktiviteter som *Passion for the Ocean*.

Helt siden MN-fakultetet fikk administrativt ansvar for satsingen har denne blitt tilført 500.000/år til drift og kontingenter, med unntak av 2022 på grunn av en ekstraordinært krevende budsjettssituasjon. Uten midler til drift og kontingenter/medlemskap vil handlingsrommet til marin dekan og direktør være så begrenset at noe av formålet med en satsing forsvinner. UiB vil også måtte melde seg ut av en rekke arenaer/nettverk/organisasjoner. Satsingene til UiB er svært ulike, og det er ingen tvil om at det marine området er svært komplekst og omfattende. Det er ikke mulig å drifte denne satsingen uten en særskilt budsjettpost til løpende utgifter som disponeres av UiB-HAV ledelsen.

Vi søker om 500.000 i driftsmidler for UiB-HAV for 2023.

2.3 Lønnsmidler til marin direktør og administrativ støtte

UiB har så langt dekket lønn til marin direktør, samt bidratt med ressurser tilsvarende 50% administrativt årsverk. Vi tar for gitt at dette videreføres.

Vi søker om 1.800.000 i lønnsmidler til direktør og 50% administrativt årsverk for UiB-HAV for 2023.

2.4 Kommunikasjon

Vi mener at satsingen ikke får utnyttet sitt fulle strategiske potensial på grunn av manglende kommunikasjonsressurser. Noe kunne muligens vært avhjulpet dersom KA kunne avsatt øremerkede ressurser inn mot satsingene, men så langt har dette ikke virket realistisk å få til. Vi mener også at det bør arbeides for en tettere kobling mellom UiBs samfunnskontakter og satsingsområdene for å få til bedre politisk-strategisk synliggjøring av UiBs strategiske innsatsområder opp mot beslutningstakere. UiB-HAV søker om å få tilført et kommunikasjonsrådgiver-årsverk for å synliggjøre marin aktivitet ved UiB både for omverden og internt. En viktig oppgave vil blant annet være å kunne profilere UiBs marine studietilbud enda bedre. Vi ønsker også å synliggjøre UiBs plastsatsing samt ulike SEAS-aktiviteter.

I tillegg søker vi om en spesifikk tildeling til profileringsmateriell (inkludert videoer) som kan benyttes i tilknytning til konferanser, messer, nettsider³ etc. på kr. 200.000.

Vi søker om allokering av et kommunikasjonsrådgiver-årsverk samt 200.000 til profileringsmateriell for UiB-HAV for 2023.

2.5 SEAS

UiB har et tverrfaglig og tverrsektorielt femårig rekruterings- og mobilitetsprogram for 37 postdoktorer, [Shaping European Research Leaders for Marine Sustainability](#) (SEAS) delfinansiert av H2020 Marie Skłodowska-Curie actions (COFUND). EU bidrar med ca. 40 millioner NOK, mens UiB bidrar med ca. 120 millioner hvorav det meste gjennom egenandeler fra fakulteter, institutter og/eller sentre.

UiB sentralt har forpliktet seg til å bidra inn i programmet med 6 millioner/år i fem år fra og med 2022 – i tillegg til å gi Marie Curie lønnstilskudd for en del av stillingene (2 millioner/år i fem år).

³ Vi mener det er viktig å profilere UiB bedre på våre nettsider, men også på arenaer som blant annet AquaNor/Norffishing, Arctic Frontiers, North Atlantic Seafood Forum, Arendalsuka, Rosendalsveko, Science Weeks, The Ocean og ulike FN-arrangementer. Spesielt bør UiB bli mer profilert innen akvakultur, fiskeri og bærekraftig bruk av havet både med tanke på undervisning, forskning og innovasjon.

2.6 Forskernettverk ved UiB (polar og plast)

I 2021 ble det etablert et tverrfaglig [plastnettverk](#) ved UiB. Etableringen ble finansiert av en øremerket bevilgning for årene 2021 og 2022 på 250.000/år fra hhv. UiB sentralt og MN-fakultetet (totalt 500.000/år). Grunnet COVID er det fortsatt noen midler igjen av denne tildelingen, så vi søker ikke om ytterligere midler til drift av plast-nettverket for 2023, men håper dette er noe UiB vil kunne støtte når midlene er brukt opp.

UiBs polare aktiviteter treffer alle tre hovedsatsingsområder ved UiB, men den marine satsingen har hatt et særlig ansvar for strategiske polare saker. UiBs polarforskernettverk som ble etablert i 2014 har vært et viktig tiltak for å styrke synligheten, samhandlingen og tverrfagligheten innen polar forskning ved UiB. Siden etableringen har nettverket fått en årlig sentral tildeling på kr. 200.000 til å finansiere nettverksaktiviteter.

Vi regner med at støtten til polarforskernettverket videreføres også i 2023 som en øremerket bevilgning utenom øvrige tildelinger til UiB-HAV.

Appendiks – omtale av noen utvalgte strategiske marine saker

SEAS – mobilitets- og rekrutteringsprogram for 37 marine postdoktorer

UiB har et tverrfaglig og tverrsektorielt femårig rekrutterings- og mobilitetsprogram for 37 postdoktorer, [Shaping European Research Leaders for Marine Sustainability](#) (SEAS) delfinansiert av H2020 Marie Skłodowska-Curie actions (COFUND). Postdoktorene skal ha felles samlinger, en rekke kursmuligheter og få tett faglig og karrieremessig oppfølging. Andre utlysning (23 stillinger) har søknadsfrist 31. oktober. SEAS har foreløpig [32 partnere](#), både akademiske og ikke akademiske. SEAS ledes av marin direktør. Totalrammen er på rundt 160 millioner (NOK) (16 millioner euro)

Norsk marint universitetskonsortium (NMU)

Konsortiet ble etablert i 2017 etter initiativ fra UiB for å ta et større nasjonalt ansvar ved å overføre UiB sitt medlemskap i [European Marine Board](#) (EMB) til konsortiet. Konsortiet består i dag av 11 partnere. Konsortiet ble etablert som et femårig fellesprosjekt, og er besluttet videreført for fem nye år. UiB har hatt styreleder og sekretariatsfunksjon i hele denne perioden. Vi har fortsatt sekretariatsfunksjon, men ledervervet ligger nå ved UiO (Stenseth). NMU har inngått et samarbeid med et tilsvarende kinesisk konsortium. Kontingenten varierer mellom 100.000 og 150.000/år. Denne har vært dekket av den marine satsingen.

Regionalt marint samarbeid inkludert Havbyen Bergen

UiB er aktiv deltaker i en rekke ulike regionale marine samarbeid, herunder blant annet The Seafood Innovation Cluster As, NCE Maritime CleanTech og NOSCA Clean Oceans (The Norwegian Oil Spill Control Association). Havbyen Bergen initiativet er et samarbeidsprosjekt mellom ca. 25 offentlige og private aktører i Bergen for å oppnå bedre samhandling, større attraktivitet, bærekraftig vekst og økt kompetanse innen marine områder. UiB-marin har hatt en sentral rolle i forprosjekteringen i 2020 og 2021, og arbeidet med Havbyen Bergen vil være et prioritert innsatsområde i 2023. Prosjektet har ulike elementer, der utvikling og drift av en felles hjemmeside og konferansen [The Ocean](#) antatt vil bli sentrale.

Samarbeid med University of the South Pacific (USP)

Det tverrfaglige samarbeidet som har eksistert lenge mellom UiB (Bjerknessenteret og Institutt for sosialantropologi) og det regionale University of the South Pacific (USP), ble styrket i forbindelse med FN sin havkonferanse i juni 2017 gjennom etablering av et fellesprofessorat (Norway-Pacific Chair) ved USP. Samarbeidet blir videreført gjennom det store stipendprogrammet *The Norway-Pacific Ocean-Climate Scholarship Programme* (N-POC). Programmet er et ambisiøst partnerskap innen forskning og PhD-opplæring mellom UiB og USP. N-POC er finansiert av Utenriks-departementet og Norad fra 2021-2024 og innebærer full støtte til 24 Ph.d.-stipendiater ved USP, som skal forske på hav og klima innen blant annet naturvitenskap, samfunnsvitenskap og humaniora. Stipendiatene skal gis felles veiledning fra UiB og USP. UiB-marin deltar i styringsgruppen for programmet.

Marin plastforurensing og UiBs plastnettverk

I 2021 har UiB etablert et tverrfaglig [plastnettverk](#). Dette finansieres av en øremerket etableringsbevilgning for årene 2021 og 2022 på 250.000/år fra hhv. UiB sentralt og MN-fakultetet (totalt 500.000/år). Midlene benyttes blant annet til å finansiere administrativ drift av nettverket, faglig koordinering, ulike tverrfaglige aktiviteter og profileringsmateriell. Det er fortsatt noen midler igjen av denne tildelingen som vil bli benyttet inn mot plastnettverket. Flere av de strategiske marine stipendiatstillingene er blitt tildelt prosjekter som handler om plastproblematikk (JUS, MED og MN). Som en forsterkning av UiBs satsing, rekrutterte MN-fakultetet i 2020 tre II-stillinger innen plast-tematikk (finansiert av MN-fakultetet). UiB har

også tett samarbeid med NORCE sitt [NAMC- North Atlantic Microplastic Centre](#). UiB-marin er for tiden også deltaker i et WUN-støttet nettverksprosjekt ledet av University of Massachusetts, som handler om marin plastforurensing. UiBs satsing på marin plastproblematikk, inkludert etableringen av det tverrfaglige plastnettverket, bør gjøre UiB godt rustet til å lykkes med konkurransedyktige søknader inn mot for eksempel EUs Blue Growth, JPI-OCEAN og Forskningsrådet.

Mer mat fra havet – UiB bør ta en ledende rolle nasjonalt

Norge har en historie der mat fra havet har vært en fundamental forutsetning for å overleve. Med en verdensbefolkning som i dag passerer 7,7 milliarder og utsikter til en vekst opp mot 10 mrd. innen 2050, er mer mat fra havet avgjørende. Det norskledede Havpanelet peker på en mulighet for å seksdoble matuttaket fra havet, og det forventes at det vil bli stor forskningsinnsats for å oppnå dette. UiB bør ta en lederrolle i dette arbeidet, særlig innen lavtrofiske arter. Her er innsikt i både biologiske, kjemiske, juridiske og sosioøkonomiske forhold av stor viktighet. I mars 2021 gikk bedriftsnettverkene Norsk tare dyrkeforening og Algenettverk Nord AS sammen om ett nettverk, Norwegian Seaweed Association AS (som UiB nylig er blitt medlem av). UiB er med på en søknad fra dette nettverket om *Arctic Algae Arena*⁴ som har hovedformål å utvikle og kommersialisere den norske algenæringen.

Arealutvikling Marineholmen/Nygårdshøyden syd

Marineholmen er et møtested for forskning, utdanning, næring og forvaltning. Blant annet har Lerøy og Cargill Norge sine hovedkontorer der. Salmon Group og DOF er på plass, samt flere vaksineselskap, offentlige kontorer som Mattilsynet og Veterinærinstituttet og ikke minst UiB og andre forskningsinstitusjoner. Det er i dag 4000 arbeidsplasser på Marineholmen hvorav 1300 er i havnæringene eller marin forskning, utvikling og forvaltning. Og Marineholmen Forskningspark planlegger en dobling, til 8000 arbeidsplasser. Infrastrukturen for marin forskning på Marineholmen har variert eierskap. UiB eier noe, men også aktører som stiftelsen ILAB og Mariholmen RASLAB AS (se under) er viktige eiere og forvaltere av infrastruktur. Kapasiteten både til ILAB og Marineholmen RASLAB er sprengt og det er viktig for den Marine klyngeutviklingen i Bergen, særlig inn mot akvakultur, å sikre muligheter for videre vekst. Her har UiB en viktig rolle som medeier. UiB-marin vil i 2022 delta i prosessen for realisering av mulighetsbygget mellom Bybanen og T55. Det kan være aktuelt for UiB å delta direkte økonomisk eller å ta lederansvar. Katapultsystemet kan være avgjørende for å realisere dette prosjektet. Norsk Havlaboratorium med dypvanns-ROVen Ægir 6000 holder også til på Marineholmen, og inngår i et samarbeid med blant annet HI.

Våtlaboratorier for RAS-teknologi

UiB, NORCE, ILAB og Marineholmen Forskningspark AS økte i 2020 våtromskapasiteten gjennom å etablere en ny lab basert på resirkuleringsteknologi (RAS); Marineholmen RASLAB AS. RASLab er en hjørnestein på Marineholmen, samtidig som det er en del av Ocean Innovation Catapult Centre, en av fem katapulter i Norge, som skal gjøre veien fra idé til markedsintroduksjon rimeligere og bedre for bedrifter. For 2021-2022 stilte UiB en garanti på 2 millioner kroner for å sikre nok UiB-bruk.

Nordområdene og UiBs polarnettverk

Nordområdene har økende betydning både nasjonalt og internasjonalt. UD har definert regionen som «Norges viktigste utenrikspolitiske interesseområde» og har i sin Nordområdestrategi satt kunnskapsutvikling som et av fem hovedmål. I Forskningsrådet og Horisont Europa får regionen økende oppmerksomhet og det er store initiativ for forskningsinfrastruktur fra en rekke stater med polare interesser. UiB har sterke forskningsmiljø på nordområdene (jf. NFRs Polar-

⁴ Et klyngevirkemiddel fra Innovasjon Norge

evaluering fra 2017) innen naturvitenskapene, men også innen humaniora og samfunnsvitenskap. UiB har forhandlet frem en avtale om å leie en årlig kvote på 20% av tokttiden til det polare forskningsfartøyet Kronprins Haakon av Universitetet i Tromsø, for å opprettholde vår posisjon som et ledende polart universitet. Leien er anslått til 7,5 millioner kroner pr år (avhengig av faktiske driftskostnader), og avtalen innebærer at UiB kan benytte fartøyet i ca 30 døgn. Utgiftene har vært fordelt mellom UiB sentralt og MN-fakultetet. UiBs polarforskningsnettverk som ble etablert i 2014 har vært et viktig tiltak for å styrke synligheten, samhandlingen og tverrfagligheten innen polar forskning ved UiB. Siden etableringen har nettverket fått en årlig sentral tildeling på kr. 200.000 til å finansiere nettverksaktiviteter.

Nansen-Tutu senteret

[Nansen-Tutu senteret](#) er et samarbeid mellom sørafrikanske og norske institusjoner. Senteret ligger ved University of Cape Town og de norske partnerne er UiB, HI og Nansensenteret. Den tredje treårige avtaleperioden begynte i 2017, der UiB forpliktet seg til å betale 100.000 kroner årlig til NTC for 2017-2019. Under 10-års jubileet for senteret ble det fra delegasjonen fra Bergen lovet at støtten skulle økes til 300 000.

The Ocean og Passion for The Ocean

UiB-marin har de senere år bevilget penger til The Ocean konferansen (kr. 100.000), samt deltatt i programarbeidet. I 2022 blir dette en studentrettet konferanse (The Ocean Young) og i 2023 blir den en del av The Ocean Week (kr 150.000) – i anledning Statsraad Lehmkuhls tilbakekomst til Bergen. Vi har også støttet studentinitiativet *Passion for the Ocean*, en feiring av havet som finner sted på Marineholmen. Støtten til disse arrangementene har vært gitt av UiB-marin.

Vurdere om UiB bør delta i et marint KIC-initiativ

EU har vedtatt at det skal opprettes to nye såkalte Knowledge Innovation Communities (KICs), hvorav en innen marin/akvatisk under Horisont Europa. UiB-marin har påbegynt et arbeid (sammen med FIA og UiBs Brusselkontor) for en første kartlegging av muligheter og erfaringer knyttet til dette virkemiddelet, med tanke på beslutning om hvorvidt det kan være ønskelig for UiB å ta en ledende rolle for å få etablert en slik KIC i Norge. Søknadsfrist vil ikke være før i 2025, men vil kreve betydelig politisk og strategisk posisjoneringsarbeid i forkant.